

AVVIKELSEHANTERING

STERILTEKNISK ENHET

Instrument och Sterilteknikerutbildningen 315 yhp, 2021

YrkesAkademin AB

Författare: Martina Jönsson

Handledare: Christina Bunne

Examensarbete/ Instrument och Steriltekniker, 315 YH poäng vid YrkesAkademin AB, 2021

Författare: Martina Jönsson

Antal sidor: 12

Titel: Avvikelsehantering sterilteknisk enhet

Handledare: Christina Bunne

Datum: 2021-11-04

Bakgrund

Avvikelsehantering finns i alla verksamheter. Omfattas verksamheten av AFS 2001:1 och SOSFS 2011:9 ska verksamheten bedriva avvikelsehantering. Det uppkommer avvikelser i stort sett varje dag. Det är därför medarbetarnas skyldighet att rapportera avvikande händelser på arbetsplatsen. Det är viktigt att följa upp rapporteringarna och hittar lösningar så upprepning undviks.

Syfte och Mål

Syftet är att belysa vikten av att dokumentera avvikelser, samt öka förståelsen om avvikelsehantering bland personalen på sterilenheter. Avvikelser leder till förbättringsområden och slutresultaten blir en säkrare vård och arbetsplats. Målet var att undersöka kunskapsläget kring avvikelsehantering på steriltekniska enheter.

Innehållsförteckning	Sida
Bakgrund	4
Syfte och Mål	5
Metod	5
Resultat	6–10
Diskussion	11
Källförteckning	12
Bilaga 1: Enkätundersökningen	13

Bakgrund

Avvikelse är en del av ett fungerande kvalitetsledningssystem, det behövs på arbetsplatser för dokumentation av avvikande händelser som inträffar på arbetsplatsen. En avvikelse skrivs när något oönskat inträffat eller hade kunnat inträffa. Inom steriltekniska enheter kan det handla om stickskador, skärskador på personal, tillbud samt risker där skador skulle kunna uppstå. Det kan handla om brister så som informations överföring mellan olika enheter, vilseledande instruktion, information samt dokumentation. Vårdrelaterade infektioner på grund av instrument som inte blivit rengjorda korrekt. Brister i arbetsrutinerna, otillräckliga resurser så som personalbrist, kompetensbrist och brist på utrustning.

Alla anledningar som nämns ovanstående är sådant som har gjort så oönskade händelser inträffat eller hade kunnat inträffa. Anledningar kan vara vårdrelaterade infektioner, brister i vårt arbete som innebär en risk för patienter. Brister i kommunikationen mellan operation och sterilenhet kan leda till att risker uppstår för personal eller patient. Avvikelse i arbetsmiljön kan innebära skador för personalen på steriltekniska enheten.

Verksamheten använder avvikelser för att skapa en säkrare arbetsmiljö och sjukvård. Det handlar om att alltid sätta patienten i fokus. Det som utförs på steriltekniska enheter görs av personalen för patientens säkerhet. Operationer ska kunna utföras på ett patientsäkert sätt så vårdrelaterade infektioner kan undvikas hos patienterna. *(avvikelse rapportering, vårdhandboken, 2019)*

Upptäcker personalen brister på sin arbetsplats är det viktigt att dokumentera detta så verksamheten kan sätta i gång en process för att hitta en lösning och göra en händelseanalys på vad som hänt eller hade kunnat hända.

Om verksamheten omfattas av arbetsmiljöverkets föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1) samt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9) ska verksamheten bedriva avvikelshantering.

En enkät gjordes för att ta reda på hur mycket kunskap personalen hade kring avvikelser på steriltekniska enheter.

Syfte och Mål

Syftet är att betona vikten av att dokumentera avvikelser och låta personalen arbeta med dem för att förhindra så händelser upprepas. Detta för att skapa en bra arbetsmiljö på steriltekniska enheter. Varför är det viktigt att rapportera avvikelser när de inträffar. Vad har det för betydelse? Vad finns det för risker med att inte rapportera avvikelser. Målet var att undersöka kunskapsläget kring avvikelshantering på steriltekniska enheter. Samt att skapa förståelse för hur viktigt det är att ha ett fungerande avvikelssystem som följs upp så händelser inte upprepas.

Metod

Metoden som användes var en enkätundersökning för att ta reda på hur mycket kunskap personalen på en sterilteknisk enhet har om avvikelser. Enkäten skickades ut till steriltekniskaföreningens Facebookgrupp 38st svarade på denna enkät.

Det gjordes även en riskanalys för att skapa förståelse för vad som kan inträffa om personalen inte dokumentera avvikelser.

Resultat

Enkätundersökningens resultat

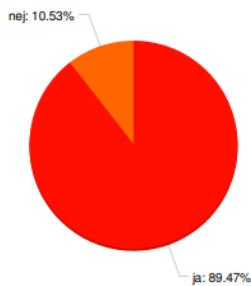
Avvikelsehantering

1. Har ni någon gång skrivit en avvikelse?

Antal deltagare: 38

34 (89.5%): ja

4 (10.5%): nej

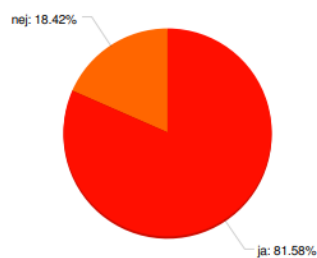

2. Följer ni upp alla avvikelserna som skrivs?

Antal deltagare: 38

31 (81.6%): ja

7 (18.4%): nej

3. Vet ni när man ska skriva en avvikelse?

Antal deltagare: 38

36 (94.7%): ja

2 (5.3%): nej

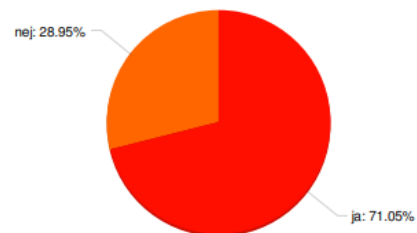

4. Vet ni vad som händer med avvikelserna efter man skrivit dem?

Antal deltagare: 38

27 (71.1%): ja

11 (28.9%): nej

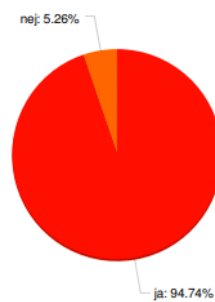

5. Vet ni varför man använder sig av ett avvikelse system?

Antal deltagare: 38

36 (94.7%): ja

2 (5.3%): nej

6. Tycker ni att avvikelser är ett bra sätt att använda sig av för att förhindra återkommande problem på enheten?

Antal deltagare: 38

35 (92.1%): ja

3 (7.9%): nej

Risicanalysens resultat

Uträknigen för att komma fram till åtgärdens resultat är att ta sannolikheten x risken.

Risker om man inte dokumenterar avvikelser.	Sannolikhet att det inträffar	Bedömd risk	Åtgärd
<i>Personalen riskerar att skada sig.</i>	4	4	16
<i>Vård relaterade infektioner uppstår.</i>	4	5	20
<i>Brister i kommunikation.</i>	3	4	12
<i>Brister i arbetsmiljön på sterilenheten.</i>	3	4	12

Sannolikhet

Hur sannolikt är det att händelsen inträffar?

1	Ingen risk förekommer (händelsen kommer inte att inträffa.)
2	Liten risk förekommer (det kan inträffa, men det är inte troligt.)
3	Risk förekommer (troligt att händelsen kan inträffa förr eller senare)
4	Stor risk förekommer (det kommer förmodligen hända inom kort)
5	Akut risk förekommer (det är mycket troligt att händelsen inträffar inom kort)

Konsekvens

Hur stora konsekvenser blir det om händelsen inträffar?

1	Ingen konsekvens
2	Liten konsekvens
3	Konsekvens men utan bestående skador
4	Stor konsekvens
5	Mycket allvarlig konsekvens

Åtgärd

0–5	Ingen åtgärd
6–10	Åtgärdas på sikt
11–16	Åtgärdas
17–20	Åtgärdas snarast
21–25	Åtgärdas omedelbart

Diskussion

Det som framkommer under riskanalysen som jag utförde är att det är viktigt att man skriver avvikelser. Händelserna som kan uppstå om personalen väljer att inte göra detta kan leda till upprepande avvikelser. Inom vårt yrke är det viktigt att man gör rätt och att personalen strävar efter att bli bättre och utvecklas. Skriva, lyfta fram och bearbeta avvikelser är ett sätt att förbättra verksamheten och patientsäkerheten. Steriltekniker vill att alla patienter ska opereras med sterila samt bra instrument och då är det vårt ansvar att se till så att instrumenten är hanterade på rätt sätt. Diskade och kontrollerade samt steriliserade på det korrekta sättet enligt tillverkarens rekommendationer.

I enkätundersökningen syns det att flertalet har kunskapen inom avvikelshantering, men det är fortfarande några som inte vet. Detta innebär att verksamheterna behöver gå igenom avvikelshantering med sin personal på steriltekniska enheter. Det kan vara så att de som svarat är relativt nyanställda på sin arbetsplats och inte har hunnit få all information, men då det är så få som svarat på enkäten blir det svårt att dra en slutsats om hur mycket kunskap personalen besitter om avvikelshantering på steriltekniska enheter, av dem 38 som svarade är det flertalet som har kunskapen men det finns ett stort mörkertal som gör att man inte vet hur det ser ut.

Kan det handla om kunskapsbrist eller har personalen inte blivit visade avvikelssystemet? Kan det vara så enkelt att det är för invecklat att skriva en avvikelse. Eller kan det vara själva ordet avvikelse som ställer till det. Jag tror att ordet avvikelse låter skärmande då det är ett laddat ord, man tolkar det som något dåligt i stället för något som förbättrar. När fel görs eller upptäcks är det viktigt att det skrivs en avvikelse. Detta kan ses som besvärligt men det gör så att felet lyfts och på detta sätt kan personalen lära sig att inte göra samma fel. Storleken på avvikelserna har igen betydelse, alla är viktiga för att verksamheten ska ha förbättringsmöjligheter. Jag tycker också att det är bra att man ska arbeta med avvikelshantering när verksamheten omfattas av arbetsmiljöverkets föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1), och Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9). Detta innebär att alla steriltekniska enheter måste följa detta. Det behövs på steriltekniska enheter, men min egna åsikt är att det behöver pratas mer om avvikelser och anledningar varför man använder sig utav det. Här kan det även diskuteras om ett eventuellt namn byte på avvikelshantering för att göra det mindre laddat.

Källförteckning

Systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1), föreskrifter.

Föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete gäller för alla arbetsgivare.

Systematiskt arbetsmiljöarbete innebär att undersöka, genomföra och följa upp verksamheten för att förebygga olyckor och

ohälsa.[https://www.av.se/arbetsmiljoarbete-och-](https://www.av.se/arbetsmiljoarbete-och-inspektioner/publikationer/foreskrifter/systematiskt-arbetsmiljoarbete-afs-20011-foreskrifter/?hl=systematiskt%20arbetsmilj%C3%B6arbete)

[inspektioner/publikationer/foreskrifter/systematiskt-arbetsmiljoarbete-afs-20011-foreskrifter/?hl=systematiskt%20arbetsmilj%C3%B6arbete](https://www.av.se/arbetsmiljoarbete-och-inspektioner/publikationer/foreskrifter/systematiskt-arbetsmiljoarbete-afs-20011-foreskrifter/?hl=systematiskt%20arbetsmilj%C3%B6arbete) Hämtad 21-08-20

SOSFS 2011:9. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete [https://www.socialstyrelsen.se/regler-och-](https://www.socialstyrelsen.se/regler-och-riktlinjer/foreskrifter-och-allmanna-rad/konsoliderade-foreskrifter/20119-om-ledningssystem-for-systematiskt-kvalitetsarbete/)

[riktlinjer/foreskrifter-och-allmanna-rad/konsoliderade-foreskrifter/20119-om-ledningssystem-for-systematiskt-kvalitetsarbete/](https://www.socialstyrelsen.se/regler-och-riktlinjer/foreskrifter-och-allmanna-rad/konsoliderade-foreskrifter/20119-om-ledningssystem-for-systematiskt-kvalitetsarbete/) Hämtad 21-08-20

Avvikelsehantering Vårdhandboken <https://www.vardhandboken.se/arbetssatt-och-ansvar/medicintekniska-produkter/avvikelsehantering/> Hämtad 21-08-17

Instruktion för hantering av avvikelser i AvIC

<https://vardgivare.skane.se/siteassets/6.-it/it-stod-och-tjanster/avic/instruktion-for-hantering-av-avvikelser-i-avic-v-2.7.pdf> (Ej använt som skriv material, men använt för

att få mer förståelse för hur det går till.)

Skapa enkelt professionella webbenkäter

<https://www.webbenkater.com> Använd 21-09-30

Bild av @mohamed Hassan, tillsammans med en nära okänt kamera 04/20 2019

<https://pxhere.com/sv/photo/1587939> Hämtad 21-10-29

Bilagor

Martina heter jag och läser sista terminen till Instrument och steriltekniker på YrkesAkademin i Halmstad.

Jag skriver nu ett examensarbete om avvikelshantering och skulle vilja att ni svarar på min enkät. Ni är helt anonyma i denna undersökning och det är endast ja och nej svar.

1. Har ni någon gång skrivit en avvikelse?

Svar: Ja eller Nej

2. Följer ni upp alla avvikelserna som skrivs?

Svar: Ja eller Nej

3. Vet ni när man ska skriva en avvikelse?

Svar: Ja eller Nej

4. Vet ni vad som händer med avvikelserna efter man skrivit dem?

Svar: Ja eller Nej

5. Vet ni varför man använder sig av ett avvikelse system?

Svar: Ja eller Nej

6. Tycket ni att avvikelser är ett bra sätt att använda sig av för att förhindra återkommande problem?

Svar: Ja eller Nej